

De boerderij wordt langzaam maar zeker ontdekt als plek om kinderen te laten leren vanuit de praktijk. Dat merkt ook de stichting Boerderijschool, die twee jaar geleden werd opgericht door Evelyne Schreurs. Op de Dag van de Boerderijschool blijkt het enthousiasme van de deelnemers gemakkelijk over te brengen op geïnteresseerden.

Foto's: Stichting Boerderijschool

Leren op de boerderij in trek

Dag van de Boerderijschool

'Op een boerderij ontdekken kinderen dat ze moeten kunnen rekenen als ze het stro over verschillende stallen willen verdelen, en dat het handig is te kunnen schrijven, als ze hun volkstuin van een naambordje willen voorzien', vertelt Evelyne Schreurs.

Ze heeft haar project Boerderijschool twee jaar geleden opgestart in samenwerking met een biologische zorgboerderij. Inmiddels doen er tien school-boerderijcombinaties mee, en daar komen er komend jaar nog tien bij. Basisschoolleerlingen uit - meestal - groep zes, komen twintig dagdelen per jaar op de fiets naar 'hun' boerderij, waar ze een eigen

moestuintje hebben en de boer meehelpen. Dat betekent vaak koeien voeren, stallen schoonmaken of instrooien, maar

'Het zorgen voor dieren en planten is een tegenhanger tegen de drukte en de onrust op school'

ook het maken van de afrastering of het bestuderen van de composthoop hoort erbij. De kinderen gaan in groepjes over

het erf, zodat ze allemaal met alles in aanraking komen.

Groepsgevoel

Zowel de boeren als de leerkrachten zijn enthousiast, blijkt uit de reacties op de Dag van de Boerderijschool op kasteel Hackfort in Vorden op 14 november. 'Het is fantastisch om dingen over te brengen', zegt Bert Wagenvoort, die met zijn vrouw een melkveebedrijf en paardenpension runt in Vorden. Frida Meints, directeur van de school die bij de familie Wagenvoort meedoet aan boerderijlessen, ziet de kinderen groeien. 'Kinderen krijgen meer groepsgevoel

en meer kans hun eigen kracht te laten zien. Terwijl de een goed is in rekenen, is de ander beter in de omgang met dieren. En ze zien waar voedsel vandaan komt. Door het zelf te verbouwen leren ze bovendien een basisvaardigheid, die hen meer zekerheid en zelfvertrouwen geeft. Ik heb dat gevoel zelf ook gekregen als boerendochter.'

De dag trok meer belangstelling dan waarvoor ruimte was. 75 leerkrachten en boeren - waaronder uit België - verdiepten zich in het concept Boerderijschool.

Het enthousiasme van de deelnemers bleek makkelijk over te brengen op de nieuwkomers. Onder de aanwezigen waren opvallend veel boeren - leren vanuit de praktijk is voor veel boeren een vanzelfsprekendheid. Maar dit 'nieuwe leren' krijgt ook steeds meer aandacht in het onderwijs. Volgens Pjotr Timmerman, docent natuuronderwijs aan de Hogeschool Arnhem-Nijmegen, helpen de boerderijdagen om bij de kinderen de ervaringen 'in hun hart te laten landen', in plaats van alleen in het hoofd, en geeft het hen houvast: 'Het zorgen voor dieren en planten is een tegenhanger tegen de drukte en de onrust op school en vaak ook thuis, met tv en internet.'

Sociaal gedrag

Marcel van Herpen van het Expertisecentrum ErvaringsGerichtOnderwijs Nederland legde als spreker op de Dag van de Boerderijschool uit hoe een boerderij de positieve kwaliteiten van kinderen naar boven haalt. 'De omgeving is de eerste factor die bepaalt hoe een kind presteert. Je kunt wel allerlei

problemen aan een kind hangen, maar dan zie je zijn goede kanten niet en stimuleer je die ook niet.' Uit de workshops over het onderwijsconcept, de leerdoelen, de organisatie op de boerderij en de evaluaties op school, bleek dat de begeleiding vanuit de stichting geen overbodige luxe

'De omgeving is de eerste factor die bepaalt hoe een kind presteert'

is. Boeren moeten leren kinderen in toom te houden en hen ook dingen te laten doen waar ze misschien niet zo veel zin in hebben. 'Gelukkig helpt het dat een boer voor een kind een echte deskundige is, waar ze al snel tegen opkijken. Daar kun je als boer gebruik van maken', zegt Schreurs. Leerkrachten en schoolbesturen moeten vooral inzicht krijgen in de pedagogische mogelijkheden van meewerken op een boerderij, dat kan helpen bij identiteitsontwikkeling, het stimuleren van sociaal gedrag en het bijbrengen van kennis van natuurlijke kringlopen en economie. Mits de boerderijdagen serieus worden aangepakt, met een goede voorbereiding en evaluatie.

Subsidie

De deelnemers hoefden geen van allen aan het eind van de dag nog te twifelen: ze wilden liefst meteen aan de slag. 'Ik wil de boerderij-educatie graag professionaliseren, er echt tijd voor vrijmaken en inzicht krijgen in de

pedagogische doelen', vertelde Pieter Jan Maas, van een biologische tuinderij uit België. Hoe scholen tijd en geld vrij kunnen maken en er subsidie kan worden aangevraagd was dan ook zijn grootste zorg. Scholen kunnen met behulp van subsidiegeld veelal het eerste jaar gratis boerderijlessen krijgen, het tweede jaar betalen ze een deel en het derde jaar betalen ze het geheel zelf, zo is de bedoeling. Het komende jaar is voor tien nieuwe school-boerderijkoppels een subsidiepotje beschikbaar vanuit LTO Noord, de provincie Gelderland en het VSB fonds. Voor meer structurele mede-financiering is Evelyne Schreurs van de stichting Boerderijschool in overleg met de provincie Gelderland.

Om het concept Boerderijschool verder handen en voeten te geven, heeft de stichting Boerderijschool de pedagogische waarde ervan in kaart gebracht in het boekje 'Levend leren op de boerderij'.

Meer informatie: www.boerderijschool.nl. Evelyne Schreurs werkt verder aan een tweede voorlichtingsdag. Belangstellenden kunnen zich melden via info@boerderijschool.nl.

Op de website van het Netwerk Platteland is een actueel overzicht te vinden van activiteiten die van belang kunnen zijn voor iedereen die zich inzet voor een leefbaar platteland. Kijk op www.netwerkplatteland.nl

Iers plattelandsnetwerk zoekt de dialoog via Twitter

John Hannafin van het Ierse Tipperary Institute twittert voor het National Rural Network. Hij gebruikt de rage van de korte online berichtjes, die te lezen zijn via internet en mobiele telefoon, om een sociaal netwerk te creëren rondom plattelandsontwikkeling in Ierland. 'De kosten zijn nul', zegt hij. En als je het slim doet, kost het weinig tijd en ontstaat een levendige discussie.

Terwijl de deelnemers aan de jaarlijkse conferentie van het National Rural Network (NRN) op 1 december in Dublin een discussie voeren, houdt John Hannafin op Twitter zijn volgers op de hoogte van de stand van zaken en van het feit dat de conferentie live te volgen is op internet. Met als gevolg dat allerlei twitteraars - tot in Portugal aan toe - de livestream volgen van een niet al te makkelijke discussie over de gevolgen van de veranderende Europese landbouwsubsidies voor de rol van boeren in de plattelandsontwikkeling.

'Oorspronkelijk hoopten we vooral veel boeren te bereiken, maar die waren er helemaal niet.'

Twitteren en plattelandsontwikkeling, het lijkt een wat onalledaagse combinatie. Toch past het naadloos in de integrale communicatiestrategie die Hannafin nastreeft. 'Vanochtend nog', vertelt hij vanuit Ierland, 'terwijl ik de baby de fles gaf, kwam er een interessant bericht binnen over de financiering van beginnende bedrijven. Daar heb ik snel een Tweet van gemaakt.' De boodschappen op de Twitterpagina van Hannafin variëren van een 'Good morning' naar zijn volgers tot een nieuwsbericht over de uitstoot van broeikasgassen in Ierland, of berichten aan andere twitteraars die zich bezighouden met het Ierse platteland. Hannafin: 'Als ik informatie tegenkom die ik interessant vind, meld ik dat via Twitter. Ik stuur ook boodschappen van mijn volgers door.'

Rage
Het gebruik van Twitter is maar een onderdeel van de communicatiestrategie van het NRN, benadrukt Hannafin. 'Het NRN wil informatie verspreiden over ontwikkelingen op het platteland. Daarvoor gebruiken we de NRN-website, Twitter, YouTube en RSS-

feeds. Het gaat om de juiste mix van communicatie. We gebruiken al die middelen om mensen naar onze website te krijgen. Inmiddels komt een aanzienlijk deel van onze bezoekers via Twitter.'

'Het is een rage', beseft Hannafin ook. 'Twitter kan in de toekomst zeker vervangen worden, maar nu is het enorm populair. Dus moet je het nu gebruiken en flexibel genoeg zijn om over te stappen naar andere middelen. Steeds meer mensen zijn online aan het netwerken. Dat is een feit. De vraag is waar die mensen zijn, en wat je met zo'n netwerk wilt bereiken.'

Alleen een boodschap de wereld inzenden, is volgens Hannafin niet genoeg. 'Je moet naar je publiek toe, en een groot deel daarvan zit al op internet. Het is dom om een website te bouwen en dan te verwachten dat iedereen daarheen komt. Het is net als in het normale leven. Als je mensen wilt spreken, ga je naar de pub. Je gaat daarheen waar de conversatie wordt gevoerd, je verwacht niet dat die conversatie bij je thuis wordt gebracht.'

Daarom ook de 'Good morning' en de vele reacties op de tweets van andere twitteraars. 'Je moet niet zelfzuchtig zijn en alleen een boodschap willen zenden. Het gaat om de dialoog. Als je alleen maar informatie zendt, dan raken men-

sen daar snel moe van. Je moet dan ook tijd nemen om te praten met mensen, goedemorgen zeggen.' Het is goed zoeken naar de juiste doelgroep, merkte Hannafin. 'Oorspronkelijk hoopten we vooral veel boeren te bereiken, maar die

'Je moet niet zelfzuchtig zijn en alleen een boodschap willen zenden'

waren er helemaal niet. Veel boeren weten helemaal niet van Twitter, wat waarschijnlijk ook te maken heeft met breedbandmoeilijkheden in het veld. Er zijn wel veel plattelandsondernemers, bijvoorbeeld recreatiebedrijven of producenten van streekproducten. Die promoten via Twitter bijvoorbeeld een fietsroute langs bezienswaardigheden en boerderijen.'

Open source

Het is dus belangrijk om continu in de gaten te houden waarom je iets doet op Twitter, hoe dat aansluit bij andere online activiteiten, en hoe dat past in de dagelijkse werkzaamheden. 'De kosten zijn nul', stelt Hannafin. 'We gebruiken open-source-software en passen de werkzaamheden in het dagelijkse werkritme in. De enige echte kosten bestaan uit tijd, maar internet en netwerken nemen zoveel tijd als je zelf wil. Ik check elke morgen en elke avond of er leuke berichten zijn, en laat het zo niet mijn dagelijkse werkzaamheden verstoren.' Online netwerken betekent ook niet 'zorgen dat je zoveel mogelijk mensen bereikt', vindt Hannafin. 'Ik zou duizenden volgers kunnen hebben als ik zou willen. Sommige mensen volgen iedereen. Maar ik wil juist die mensen eruit pikken die dezelfde interesse hebben als ik.' Dat lukt, als je ziet hoeveel mensen op de toch best moeilijke discussie over de Europese landbouwsubsidies reageren.

Twitter-pagina van John Hannafin:
twitter.com/ruralnetwork
Website National Rural Network:
www.nrn.ie

Streekcommunities

Het is 2012. Het gebied Meentgeest heeft een streeksite. De streeksite biedt de gemeenschap - bewoners, verenigingen, scholen, zorginstellingen en ondernemers - een online thuisbasis.

De streeksite, het online platform van de community van Meentgeest, kun je zien als een buurtcafé. Wie wil weten wat er speelt of goede gesprekken wil voeren over de regio komt naar de streeksite. Een zzz'er uit de streek, laten we zeggen Floor, is de waardin van het café. Ze maakt het gezellig, zorgt dat de boel een beetje netjes blijft en ziet toe op de huisregels. Iedereen is welkom en hoewel veel bezoekers eerst stilletjes luisteren, rollen velen na verloop van tijd vanzelf in de discussies.

Floor treedt op als communitymanager en kennismakelaar. Voortdurend scant ze online conversaties, en is ze op zoek naar meerwaarde door kennisdelen of door contacten te leggen tussen bewoners, ondernemers en organisaties. Floor brengt de pareltjes van samenwerking naar de voorpagina van de streeksite.

De site draait goed: veertien samenwerkingsgroepen, een Leaderproject en meerdere kleine projecten gebruiken de site als hun online thuisbasis. Deze clubjes huren bij wijze van spreken een zaaltje in het café. Zij sparen een eigen website uit en betalen een vergoeding voor het platform en de diensten van Floor. Ook de gemeenten uit Meentgeest betalen voor het publiceren van hun mededelingen; ze hebben belang bij het goede bereik dat de streeksite weet te halen.

De streeksite is echt gaan lopen toen de provincie onderzoek wilde doen naar landschapsbeleving. Via de streeksite werden contacten gelegd met bewoners en discussies georganiseerd, zowel online als in een zaaltje. Sindsdien betaalt de projectgroep een soort huur aan de streeksite voor het doen van onderzoek via en met de community. Ook de regionale tv en de regionale bladen werken nauw samen met de streeksite.

Het is opvallend te zien dat de online activiteiten de dynamiek in het echt versterken. Zo is er maandelijks een 'open koffie' waar mensen elkaar ontmoeten. Allerlei ideeën maken een vliegende start doordat er via de streeksite al een basis is gelegd.

In veel plattelandsgebieden in Nederland werken streeksites via hetzelfde principe. Handig. Een overkoepelende portal met blog op www.GUUS.net heeft de functie van denktank voor het platteland voor heel Nederland.

Het is nog niet zover. Maar in 2010 gaan we met GUUS werken aan streeksites. Meedenken of meedoen? Graag.

jk@josienkapma.com

Community manager GUUS en zelfstandig adviseur kennis, communicatie, netwerken in plattelandcontexten